

Skolinspektionens budgetunderlag 2025–2027

Diarienummer: 2024:1706

Innehållsförteckning

Statens skolinspektions förslag	3
Sammanfattning	3
Statens skolinspektions anslag 1:2	4
1:2 ap Statens skolinspektion	4
Skolinspektionens tidigare budgetunderlag	4
Stabil ekonomi men ökande kostnadsnivåer	4
Skolinspektionens pågående arbete	4
Arbete som medför behov av förstärkningar av anslaget	6
Fortsatt inspektion av vuxenutbildning	6
Investeringar i anläggningstillgångar	6
Lokalbehov	8
Förslag till finansiering	8
Räntekontokredit	9
Identifierade behov av ändringar eller förtydliganden i regelverket	9

Statens skolinspektions förslag

Myndigheten lämnar följande förslag angående finansieringen av verksamheten under kommande period:

- Anslag 1:2 Statens skolinspektion ap. 1 anvisas 633 143 tkr för år 2025
- Anslag 1:2 Statens skolinspektion ap. 1 anvisas 671 156 tkr för år 2026
- Anslag 1:2 Statens skolinspektion ap. 1 anvisas 685 378 tkr för år 2027
- Anslagskrediterna fastställs till 3 procent av anslaget för vart och ett av åren 2025–2027
- Räntekontokrediterna fastställs till 32 000 tkr för vart och ett av åren 2025–2027
- Låneramen fastställs till 32 000 tkr för vart och ett av åren 2025–2027

Sammanfattning

I budgetunderlaget beskriver Skolinspektionen pågående arbete och redovisar sina bedömningar av områden som påverkar myndighetens ekonomiska behov de kommande åren.

Skolinspektionens bedömning är att myndighetens nuvarande finansiering är stabil. Myndighetens anslag har under de senare åren utökats betydligt. Det förstärkta anslaget har syftat till och använts för att stärka kapaciteten i myndighetens inspektionsverksamhet. Det innebär att myndigheten även framöver planerar för att öka antalet inspektioner per år. Utökningen påverkas dock av det kraftigt ökade kostnadsläget.

Regering och riksdag har föreslagit ett tillskott av ytterligare budgetmedel till myndigheten på två års sikt från och med 2025. Syftet är att Skolinspektionen ska kunna stärka granskningen av huvudmän och skolor, öka sin närvaro och göra fler inspektioner, bland annat fler oanmälda besök. Förstärkningen ska även möjliggöra förslag med anledning av Skolkostnadsutredningens betänkande (SOU 2016:66) om ekonomisk redovisning på skolenhetsnivå.

Skolinspektionen ser behov av att myndigheten tillförs ytterligare resurser under perioden 2025–2027 för inspektion av vuxenutbildning, framförallt för en utökning av granskning av kommunal vuxenutbildning på skolnivå.

Myndigheten föreslår därför en förstärkning avseende granskning av vuxenutbildning med 7 miljoner kronor för 2025, 10 miljoner kronor för 2026 och 12 miljoner kronor för 2027.

Statens skolinspektions anslag 1:2

1:2 ap Statens skolinspektion

Skolinspektionens tidigare budgetunderlag

Skolinspektionen har i tidigare budgetunderlag tagit upp olika uppgifter som kan komma att påverka anslaget på sikt. Exempelvis den ökade komplexiteten i vissa utredningar myndigheten genomför kring huvudmän och skolor där det förekommer mer svårutredda situationer. Det har bland annat avsetts utredningar vad gäller ägar- och ledningsprövning samt granskningen av vuxenutbildning på skolenhetsnivå.

Stabil ekonomi men ökande kostnadsnivåer

Skolinspektionens bedömning är att myndighetens nuvarande finansiering är stabil. Myndighetens anslag har under de senare åren utökats betydligt. Det förstärkta anslaget har syftat till och använts för att stärka kapaciteten i myndighetens inspektionsverksamhet. Det innebär att myndigheten även framöver planerar för att öka antalet inspektioner per år.

Med anledning av det kraftigt ökade kostnadsläget i samhället konstaterar Skolinspektionen dock att myndighetens kostnadsnivå påverkats. De anslagsökningar regeringen aviserat prognostiseras att räcka till ett mindre antal inspektioner än vad som varit möjligt om kostnadsutvecklingen varit en annan. Detta gäller främst 2024, men eftersom kostnadsutveckling på sikt är svår att förutspå så vill vi ändå uppmärksamma den påverkan den kan ge på åren 2025 och 2026.

Skolinspektionens pågående arbete

Inspektion utifrån behovsanalys

Av regeringens instruktion för Skolinspektionen framgår att myndighetens tillsyn och kvalitetsgranskning ska genomföras med utgångspunkt i en behovsanalys. Behovsanalysen, och därefter urvalet, genomförs på olika sätt för olika inspektionsformer för att träffa så rätt som möjligt vad avser huvudmän eller skolor som ska inspekteras. Att myndigheten arbetar alltmer riskbaserat har också styrts fram av samhällsutvecklingen med till exempel välfärdsbrottslighet, ökade skillnader i elevers resultat, domstolsutslag och ny lagstiftning till exempel när det gäller klagomålshandling. Vi väljer därmed att granska där elever löper störst risk för att inte få en god utbildning.

Detta arbetssätt innebär att Skolinspektionen inte bedriver så kallad frekvensinspektion, vilket innebär att ett visst antal skolenheter eller huvudmän ska besökas under ett visst tidsspann.

Samtidigt är närvaro på landets alla skolor över tid viktigt och vi strävar efter att vara på skolor som under en längre tid inte fått inspektion.

Detta är, enligt Skolinspektionens uppfattning, ett ändamålsenligt sätt att styra en inspektionsmyndighet och ger en god användning av resurser och en högre träffsäkerhet.

En situationsanpassad inspektion

Det är viktigt för myndigheten, för att uppnå goda effekter av vår inspektion, att granskningar är situationsanpassade utifrån den riskbild vi kan se hos en skola eller huvudman. Därför har myndigheten många olika slags inspektionsformer för att använda lämpligast metod för bästa effekt av inspektionen.

Myndigheten utvecklar bland annat sina metoder för att ytterligare inspektera huvudmän och skolor där det i en första analys kan framstå som att det är välfungerande enheter men som vid en fördjupad analys visar att det finns anledning för myndigheten att göra en inspektion. En metod i detta arbete som myndigheten använder alltmer är fler oanmälda besök för att bidra till en rättvisande bild av en skola eller huvudman.

Skolor med problematik avseende våldsbejakande extremism

Skolinspektionen har ett skärpt fokus på skolor med problematik avseende våldsbejakande extremism genom fram för allt ägar- och ledningsprövning, inklusive prövning av ekonomiska förutsättningar. Dessa utredningar kräver särskilda riskanalyser och ett gott samarbete med andra expertmyndigheter för att löpande utbyta erfarenheter. Det sker bland annat genom samverkan med relevanta aktörer såsom Säkerhetspolisen (SÄPO), Center mot våldsbejakande extremism och Ekobrottsmyndigheten samt andra nätverk inom området.

Förändringar i lagstiftningen

Skolinspektionen hanterar kunskapsuppbyggnad kring ny lagstiftning inom myndighetens befintliga ramar. En enskild lagändring kan oftast hanteras med enklare medel inom myndigheten, men samlat sett kan flera nya lagändringar skapa ett större behov av utbildning, nyrekrytering, it-utveckling och framtagande av nya arbetssätt. I närtid ser vi förändringar som får stor påverkan, till exempel vad gäller regleringen om planering och dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning, som trädde i kraft den 1 juli 2023 och som ska tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025.

Arbete som medför behov av förstärkningar av anslaget

Fortsatt inspektion av vuxenutbildning

Myndigheten behöver fortsätta att prioritera och utveckla sitt arbete med inspektion av vuxenutbildning. Myndigheten behöver till exempel utveckla en riskbaserad behovsanalys för en träffsäker inspektion inom skolformen. Det vi hittills erfarit, genom vår granskning, ger oss bilden av ett komplext system där många aktörer ingår och flexibiliteten är långtgående, vilket gör det svårt att skapa överblick och helhetssyn.

Det innebär att inspektion av vuxenutbildningen är ett mer tidskrävande arbete än granskning av andra skolformer. Till exempel kan anges svårigheterna med att hitta och riskbedöma de faktiska utbildningsanordnarna som ska granskas, då nationellt register saknas.

Skolinspektionen ser därför behov av att myndigheten tillförs ytterligare resurser för inspektion av vuxenutbildning, framförallt för en mer kraftfull utökning av granskning av kommunal vuxenutbildning på skolnivå.

För 2025 föreslår myndigheten därför en förstärkning avseende granskning av vuxenutbildning med 7 miljoner kronor och för 2026 samt 2027 med 10 miljoner kronor respektive 12 miljoner kronor.

Investeringar i anläggningstillgångar

Investeringar i anläggningstillgångar berör främst it och investeringar i hyrda lokaler.

Skolinspektionen ser ett fortsatt behov av ett utvecklat it-stöd för att underlätta inspektörernas arbete och att för att underlätta skolans och huvudmäns kontakt med Skolinspektionen. Ökat fokus på it-säkerhet väntas också medföra behov av investeringar.

Under kommande år tillkommer även investeringar i kontorslokaler och löpande återanskaffning av kontorsinventarier.

Skolinspektionen bedömer att myndighetens låneram, som sänktes inför 2024, behöver höjas till 32 miljoner kronor från år 2025.

Tabell 1: Verksamhetsinvesteringar

(tkr)	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräkn.	2026 Beräkn.	2027 Beräkn.
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	0	3 000	5 500	2 000	3 000
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	2 079	4 500	7 000	3 000	4 000
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	1 077	5 000	3 500	0	0
Summa verksamhetsinvesteringar	3 156	12 500	16 000	5 000	7 000
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	3 156	12 500	16 000	5 000	7 000
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Anslag (efter medgivande av regeringen)	0	0	0	0	0
Summa finansiering	3 156	12 500	16 000	5 000	7 000

Tabell 2: Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

(tkr)	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräkn.	2026 Beräkn.	2027 Beräkn.
IB lån i Riksgäldskontoret	20 309	15 739	21 200	30 900	27 000
Nyupplåning (+)	3 156	12 500	16 000	5 000	7 000
Amorteringar (-)	-7 726	-7 039	-6 300	-8 900	-9 000
UB lån i Riksgäldskontoret	15 739	21 200	30 900	27 000	25 000
Beslutad/föreslagen låneram	31 000	27 000	32 000	32 000	32 000
Ränteutgifter	673	1 300	1 600	1 700	1 600
Summa amorteringar och ränteutgifter	8 399	8 339	7 900	10 600	10 600
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Utgiftsområde 16 anslag 1:2 ap 1	8 399	8 339	7 900	10 600	10 600
Övrig finansiering	0	0	0	0	0
Summa finansiering	8 399	8 339	7 900	10 600	10 600

Lokalbehov

Myndigheten arbetar löpande med sin lokalförsörjning för att säkerställa effektiva och ändamålsenliga lokaler inom befintliga ekonomiska ramar.

Just nu pågår ett arbete med att vi anpassa vårt arbetssätt till ett aktivitetsbaserat arbetssätt på flera kontor. Den utvecklingen, tillsammans med möjligheten för att medarbetare att arbeta på distans upp till två dagar i veckan, innebär att det bedöms möjligt att låta verksamheten växa något inom nuvarande lokalytor. För att stödja aktivitetsbaserat arbetssätt görs anpassningar i befintliga lokaler. Lokaler som inte kan anpassas för att stödja aktivitetsbaserat arbetssätt kan bli aktuella att ersätta mot andra kontorslokaler.

Under perioden 2025–2027 kommer hyresavtalen, i tur och ordning, att löpa ut för kontoren i Lund, Göteborg och Stockholm. I slutet av varje avtalsperiod görs alltid en utvärdering av lokalens lämplighet och de anpassningar som behöver göras tar investeringsramen i anspråk.

Förslag till finansiering

Tabell 3: Förslag på finansiering år 2025–2027

(tkr)	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräkn.	2026 Beräkn.	2027 Beräkn.
Anslag					
Utgiftsområde 16 1:2 Statens skolinspektion ap.1	553 131	582 489	633 143	671 156	685 378
Avgiftsintäkter som disponeras	740	700	700	700	700
Övriga intäkter som disponeras	4 336	11 000	2 000	1 500	1 500
<i>Varav intäkter av bidrag</i>	<i>2 205</i>	<i>9 000</i>	<i>1 000</i>	<i>500</i>	<i>500</i>
Summa	558 208	594 189	635 843	673 356	687 578
Avgiftsintäkter som redovisas mot inkomsttitel					
2552 513 Avgifter för ansökningar om godkännande som enskild huvudman	6 080	6 600	6 500	6 500	6 500

Tabell 4: Avgiftsbelagd verksamhet enligt indelning i regleringsbrev

(tkr)	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräkn.	2026 Beräkn.	2027 Beräkn.
Inkomsttitel 2552, Avgifter för ansökningar om godkännande som enskild huvudman, 513					
Intäkter	6 080	6 600	6 500	6 500	6 500
Kostnader	7 926	6 700	6 900	7 100	7 200
Akkumulerat resultat, utgående	-1 846	-1 946	-2 346	-2 946	-3 646
Enligt regleringsbrev 2024	0	100			

Verksamhetsgrenen tillståndsprovning har, trots idogt arbete med effektiviseringar, fortsatt svårigheter med att uppnå kostnadstäckning för de ansökningar som är avgiftsbelagda. Den kostnadsökning som beräknats avser i först och främst ökade lönekostnader.

Regeringen har sedan tidigare beslutat om höjda avgifter med i ikraftträdande från 1 januari 2023. Denna höjning täcker emellertid inte de kostnader som uppstått i verksamheten.

Skolinspektionen står fast vid och vill påminna om sin tidigare framställan¹ om befrielse från kravet på full kostnadstäckning avseende de avgifter för tillståndsprovning som tas ut med stöd av gymnasieförordningen och skolförordningen².

Räntekontokredit

Tabell 5. Räntekontokredit i Riksgäldskontoret

(tkr)	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året	0	0	0
Minsta behållning på räntekontot under året	42 928	20 000	20 000
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	60 627	40 000	40 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	0
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	32 000	32 000	32 000

Identifierade behov av ändringar eller förtydliganden i regelverket

Myndigheten har gjort en framställan om ändring i skollagen³ där myndigheten föreslår att regeringen ska överväga att ta initiativ till att ändra skollagen (2010:800) så att en ny ansökan om godkännande som huvudman ska krävas då en huvudman helt eller till väsentlig del byter ägare samt då en huvudman helt eller till väsentlig del ändrar eller flyttar sin redan godkända verksamhet.

Vidare har Skolinspektionen i åiterrapporteringen av regeringsuppdraget Skolor med problematik avseende våldsbejakande extremism m.m.⁴ givit förslag på reglering som bör ses över i syfte att underlätta för

¹ Dnr 2020:7602

² 2 kap. 7 § gymnasieförordningen (2010:2039) samt 2 kap. 5 § skolförordningen (2011:1852)

³ Dnr 2023:8387

⁴ Dnr 2023:7240

Skolinspektionens arbete, bland annat behov av att Skolinspektionen – förutom Polismyndighetens belastningsregister – ska få tillgång till uppgifter från Polismyndighetens misstankeregister så som uppgifter om brott för vilket åtal väckts⁵. I det sammanhanget bör det även ses över i vilken mån uppgifter i Polismyndighetens penningtvättsregister kan komma Skolinspektionen till del i arbetet med granskning av antidemokratisk extremism i skolan.

Skolinspektionen har dessutom i årsrapport 2022⁶ påpekat behov av förtydliganden i lagstiftningen. De områden vi uppmärksammade i årsrapporten är ekonomisk stabilitet, Waldorfskolornas regelverk samt behovet av en tydligare samordning mellan de bestämmelser som gäller tillsyn och de som gäller statliga stödjande insatser.

Skolinspektionen gör i övrigt bedömningen att de regler som gäller för verksamheten i princip är ändamålsenliga.

⁵ jfr 4 § 13 Förordning (1999:1135) om misstankeregisterförordningen

⁶ Dnr 2023:2142